

Michael Chau rejste tre gange til krigen i Syrien: »Jeg blev skræmt fra vid og sans«

JENS ANTON BJØRNAGER JENSEN, BERLINGSKE TIDENDE

Søndag d. 16. juni 2019, kl. 11.30

Forhenværende bandeleder Michael Chau fra Aarhus rejste i 2013 til krigen i Syrien og endte hos militante islamister. Han havde selv ekstreme tanker, siger han, men skyndte sig hjem. Senere vendte han tilbage for at kæmpe med Den Frie Syriske Hær. Tredje gang blev han stoppet i lufthavnen. På intet tidspunkt er han blevet sigtet i forbindelse med rejserne.

Soldater fra Den Frie Syriske Hær (FSA) i ildkamp ved en front i krigen i Syrien, marts 2018. FSA er en forkortelse for Free Syrian Army, der har været den største af de syriske oprørsgrupper og samtidig den gruppe, de vestlige lande foretrak som mulig erstatning til det syriske regime. Danske Michael Chau opholdt sig efter eget udsagn halvanden måned hos en gruppe tilknyttet FSA i 2013.

Den dengang 21-årige Michael Chau var gået på tanken for at købe snacks, da han så endnu én: En soldat med en besynderligt stor vest under jakken.

Han undrede sig og spurgte den unge mand. Hvad var den til?

»It's gonna explode, when I pull this button out,« lød svaret.

Soldaten foran den unge aarhusianer var pakket med sprængstof og parat til at ofre sig selv med et ryk i en snor.

Selvmordsvesten som våben blev institutionaliseret i De Tamilske Tigres guerillakrig i Sri Lanka i 90erne og blev siden adopteret af terrorbevægelser i bl.a. Irak, Pakistan og Afghanistan.

De mest ekstreme militser i den syriske borgerkrig har ikke været nogen undtagelse. Og det var det selskab, Michael Chau var endt i.

»Jeg tænkte, at okay, så bliver jeg lige nødt til at holde mig fra dem. Jeg havde jo spurgt ham midt inde på en tankstation, hvor jeg kunne købe alle mulige ting. Jeg tænkte bare, at hvis den her sprænger i luften, så ryger hele tankstationen,« siger han.

Berlingske har opsøgt den i dag 27-årige Michael Chau for at spørge til hans tre rejser til borgerkrigen i Syrien, og han har indvilliget i et kort interview.

Som én af de ca. 150 personer fra Danmark, der ifølge Politiets Efterretningstjeneste (PET) siden 2012 er rejst til borgerkrigen, er hans fortælling et sjældent indblik i bevæggrundene for at sætte livet på spil i den voldsomme konflikt.

På en bænk i Aarhus fortæller Michael Chau, at han end ikke kendte navnet på landets hovedstad, da han i forsommeren 2013 rejste til Syrien, og han havde heller ikke undersøgt nærmere, hvilke militser der kæmpede på slagmarken.

Men han havde svært ved at få tilværelsen i Danmark til at hænge sammen. Han var blevet gift, men ægteskabet fungerede dårligt, han traf »dårlige beslutninger«, og han var endt i en kriminel løbebane. Syrien virkede som en mulighed.

»Jeg havde ikke særligt meget at miste her i Danmark, som andre måske har. Forstå mig ret, jeg har stort set været kriminel hele livet. Så da det begyndte at komme frem, hvad der skete i Syrien, et land ret tæt på os, som er nemt at komme til, så gav det mening for mig. Man siger, at man skal hjælpe sig selv, før man kan hjælpe andre, men jeg så Syrien som en mulighed for mig til at gøre noget godt; at hjælpe det syriske folk,« siger Michael Chau, der som ung konverterede til islam.

»Jeg fandt en mening med at tage ned og bruge mit liv på en lidt anden måde, end jeg har gjort tidligere ... Jeg var også fyldt med mod, adrenalin og kræfter – jeg var jo en ung knægt,« tilføjer han.

En moderne mand

Trafikken til den syriske borgerkrig fra Danmark er stort set stoppet i dag. En af konfliktens mest berygtede grupperinger, Islamisk Stat, kontrollerer ikke længere landområder, efter terrorbevægelsens sidste bastion, Baghouz, i foråret blev indtaget i en offensiv anført af kurdiske styrker.

Da Michael Chau i 2013 rejste afsted første gang, var situationen i Syrien kaotisk. Et væld af mere eller mindre religiøse eller sekulære militser kæmpede sammen med Den Frie Syriske Hær mod den fælles fjende, Bashar al-Assad.

Islamisk Stat var endnu ikke for alvor trådt ind i arenaen, og gruppen med selvmordsvestene, som Michael Chau endte hos, var endnu ikke registreret på FNs og vestlige landes terrorlister – det skete først senere.

Alligevel ringede alarmklokkerne hos den unge aarhusianer.

»Hvorfor havde jeg pakket til fire måneder, men ville hjem efter 14 dage? Det var der ikke nogen, der spurgte om. Men det giver jeg svar på i dag. Jeg var bange for, at de ville tage mit liv, når de så, at jeg havde tatoveringer og så, at jeg var en moderne mand,« siger Michael Chau.

Han siger selv, at hans egen tro dengang var »lidt ekstrem«. Ifølge Berlingskes oplysninger var hans profilbillede på Facebook islamisternes sorte flag i en periode i 2013, og på et andet Facebook-billede holder han en dolk henover halsen på et billede af den tidligere islamist Ahmed Akkari, der åbent har kritiseret de ekstreme, muslimske miljøer i Danmark.

Ikke desto mindre frygtede Michael Chau, at de langskæggede islamister i Syrien ville se ham som spion eller kidnappe ham for løsepenge.

»Den tanke kørte rundt i mit hoved, for det hører man jo gang på gang. Jeg var faktisk skræmt fra vid og sans – lige ud sagt,« siger han.

Det skete dog ikke, og han tilbragte de omtrent to uger på den første rejse med praktiske opgaver og nødhjælpsarbejde, ind til han kunne komme væk.

Én gang besøgte han fronten »for at se, hvordan det var«, siger han, men han skød efter eget udsagn ikke »til måls efter nogen«. Til gengæld så han tøndebomber falde fra regimets helikoptere.

»Da de kastede tønderne, var jeg en af de første, blandt nogle kvinder, som blev lagt på en lastbil og sendt tilbage, fordi jeg ikke havde erfaring til at være ved fronten. Nogle insisterer på, at de kan godt kæmpe, og de kan alting, og så mister de livet. Jeg hoppede bare med op – jeg skulle ikke sidde og spille gangster,« siger Michael Chau:

»Der er mange, også fra Danmark, der er døde dernede. Og jeg siger ikke, at man kan løbe fra døden, men man kan godt have undgået en død på den måde. De har selv valgt det, hvis man kan sige det sådan.«

FAKTA

Personer fra Danmark udrejst til krig i Syrien og Irak

I den seneste vurdering af terrortruslen mod Danmark offentliggjort af Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Center for Terroranalyse (CTA) 12. januar 2018 lyder vurderingen, at »der fra Danmark siden sommeren 2012 er udrejst mindst 150 personer til Syrien/Irak, der vurderes at have opholdt sig hos militante islamistiske grupper. Tallet kan være højere«.

En del er omkommet, og Justitsministeriet har siden vurderet, at »cirka 40 voksne personer, som er udrejst fra Danmark, fortsat befinder sig i konfliktzonen eller omkringliggende lande, og heraf er en mindre del tilbageholdt eller fængslet – ifølge PETs vurdering på nuværende tidspunkt ca. ti voksne danske statsborgere«.

PET oplyser derudover, at »lidt over en tredjedel« af de udrejste nu befinder sig i Danmark. Kvinder udgør næsten halvdelen af dem, der nu befinder sig i konfliktzonen. Flere har fået børn på rejsen. PET følger udviklingerne i regionen tæt, blandt andet af hensyn til eventuelle tilbagevendende fremmedkrigere og imødegåelse af trusler rettet mod danske interesser«.

Kilde: Politiets Efterretningstjeneste

En misforståelse

Michael Chau er stadig religiøs, men han er efter eget udsagn ikke ekstrem længere.

»Jeg har opdaget, at vores religion slet ikke er hverken stram, ond eller hård. Det er der ikke nogen religion, der er. Det er mennesker, der definerer det sådan,« som han siger.

Politiets Efterretningstjeneste har siden 2012 advaret mod, at udrejste fra Danmark til den syriske borgerkrig kan vende voldsparate og krigstrængede hjem med et ønske om at begå terror på dansk jord. Især har det bekymret efterretningstjenesten, at størstedelen af de udrejste fra Danmark er endt hos militante islamistiske grupperinger.

Som Michael Chau fortæller, var han selv ingen undtagelse – selv om danske myndigheder angiveligt har troet noget andet.

»I Danmark har man fået det indtryk, at det var Den Frie Syriske Hær (oprørsstyrke, som bl.a. samarbejder med koalitionen af lande mod Islamisk Stat, red.), jeg var nede ved. Men det var det jo ikke på den første tur. Det var en gruppe med en helt anden tankegang, end vi har i Europa. En tankegang, der svarer til middelalderen, hvis man kan sige det sådan,« siger Michael Chau.

Han forstår godt PETs bekymring for hjemvendte jihadister, der har købt ind på de militante islamisters ideologi.

»Vi europæere kommer jo herved, og så tænker de der krigsforbrydere, at ham der er det perfekte offer, vi skal bare hviske de rigtige ting i hans øre en-to-tre gange, så måske kan vi manipulere ham til at tage tilbage til Vesten og sprænge sig selv i luften eller begå et skyderi

som det i Paris,« siger Michael Chau, der tilføjer, at det danske samfund for hans eget vedkommende ikke har noget at frygte i den sammenhæng.

Halvanden måned i borgerkrig

Rejse nummer to til borgerkrigen i Syrien gik bedre end den første, fortæller han. Han var mere varsom med, hvilken gruppe han endte hos, og spurgte sig for, hvad de forskellige gruppers syn på vesten var; hvor de havde deres våben fra; og hvad deres ønsker var for Syrien efter krigen.

Det blev til omkring halvanden måneds ophold hos den Frie Syriske Hær, siger han.

I et interview med TV 2 Øst 1. juli 2013 forklarede Michael Chau om turen, at han primært arbejdede med nødhjælp, men at han også lærte at håndtere våben.

I TV-klippet ser man ham vise billeder fra turen, hvor han sidder i en anti-luftskyts-kanon, og man ser ham pakke tasken igen til en tredje tur til borgerkrigen. Med sig tager han bl.a. en Playstation og nogle skudsikre veste.

»Denne her gang er det ligesom all in,« siger han i interviewet.

FSA, Den Frie Syriske Hær, er en sammenslutning af forskellige kampenheder og grupper, forenet i kampen mod Assad-regimet og terrorbevægelsen Islamisk Stat. Lige som andre militser i borgerkrigen har udlændinge, der er rejst til Syrien af forskellige årsager, også tilsluttet sig FSA. På billedet ses FSA-soldater blive fotograferet under kampen mod en IS-gruppe omkring 30 kilometer fra Aleppo, i januar 2017. Michael Chau optræder ikke på billedet. Foto: Nazeer al-Khatib / AFP.

Ifølge retsdokumenter, som Berlingske har læst, var der også 40 laserpegepinde til at montere på geværer med i tasken.

Men Michael Chaus tredje tur til Syrien blev ganske kort. Efter indslaget hos TV 2 Øst blev han opsøgt af PET, og da han landede i Atatürk-lufthavnen i Istanbul på vej til Syrien, blev han tilbageholdt.

»De tyrkiske myndigheder havde vist fået nys om, at jeg var taget afsted. De spurgte mig, hvad jeg skulle i Tyrkiet, og jeg lagde ikke skjul på det. Jeg skal ikke engang være i jeres land, jeg skal videre, så bare lad mig gå: »I must go to Syria to help the people«. Så snakkede de lidt og anholdt mig. Men jeg var åben om det, for jeg

følte ikke, at der var noget galt i at tage afsted og hjælpe folk. Jeg ville have været nede hos Den Frie Syriske Hær,« siger Michael Chau.

FAKTA

Bag om historien

Berlingske har den seneste tid researchet bredt på de personer fra Danmark, som er rejst til borgerkrigen i Syrien. En af dem er Michael Chau, som fortalte om sine rejser til TV 2 Øst i 2013.

Berlingske har i forbindelse med denne historie indhentet retsdokumenter, som belyser Michael Chaus historie. Herefter er avisen taget til Aarhus og har opsøgt Michael Chau, som har indvilliget i at fortælle om sine rejser. Han har ikke ønsket at lade sig fotografere.

Michael Chau har haft mulighed for at læse denne historie før publicering med henblik på at rette eventuelle faktuelle fejl, men han har ikke haft redigeringsret.

Retsopgøret i Danmark

I dag er trafikken af personer fra Danmark til den syriske borgerkrig stoppet. Som Berlingske tidligere har beskrevet, opholder få personer fra Danmark sig stadig i krigszonen og har indtil videre forgæves forsøgt at komme hjem for at blive retsfulgt.

Omkring 50-60 er vendt hjem til Danmark, og flere hjemvendte jihadistere er blevet retsfulgt i forbindelse med deres rejser til Syrien. Ifølge professor i strafferet Jørn Vestergaard ved Københavns Universitet var danske retsinstansers tilgang i borgerkrigens første år »fodslæbende«. Men i december 2015 blev den første tiltale rejst mod en person fra Danmark for at have tilsluttet sig en terrorbevægelse – i alt er 13 personer i Danmark blevet dømt efter terrorparagrafferne for rejser til Syrien.

Jørn Vestergaard forklarer, at der ikke er et generelt forbud mod at deltage i væbnet konflikt i udlandet, men at det siden 2006 har været strafbart at lade sig rekruttere eller oplære til terrorisme.

I begyndelsen af den syriske konflikt kunne det ifølge juraprofessoren derudover være svært at afklare, om udrejste havde »tilsluttet sig the good or the bad guys«. Derfor er det ikke underligt, at den i dag 27-årige aarhusianer aldrig har været sigtet eller tiltalt i forbindelse med sine rejser til Syrien.

»I forhold til Michael Chau var det væsentligste, at PET holdt øje med ham. Man kunne af gode grunde ikke sigte ham for noget, medmindre man havde mistanke om, at han havde bevæget sig over på den forkerte

side,« siger Jørn Vestergaard.

Efter det mislykkede forsøg på en tredje gang at komme til borgerkrigen i Syrien, vendte Michael Chau tilbage til Aarhus.

Her faldt han tilbage i kriminalitet og blev en ledende del af bandemiljøet i byen. Som hjemvendt fra krigen i Syrien blev han tilbudt hjælp fra kommunens exit-program, der i danske og udenlandske medier har fået tilnavnet Aarhus-modellen og angiveligt har succes med at integrere hjemvendte jihadistere tilbage i samfundet.

»De ville gerne hjælpe mig med et arbejde og et sted at bo, men de krævede, at jeg afhoppede banden, og det var jeg ikke interesseret i på det tidspunkt,« siger Michael Chau, der i dag efter eget udsagn ikke længere er aktiv i bandemiljøet.

»Jeg trak mig ud i 2017,« siger han og forklarer, at han nu igen forsøger at lægge kriminaliteten bag sig.

Rejserne til Syrien fortryder han ikke.

»Jeg fortryder kun, at jeg ikke hjalp mere til, end jeg gjorde,« siger han med aarhusiansk accent:

»Som jeg sagde tidligere, var jeg selvfølgelig nervøs over, om jeg nu ville blive kidnappet af de her langskæggede mænd. Men jeg tog chancen, og jeg har ikke fortrudt det.«